

Referanser: KR-sak 31/22, KR-sak 51/21 KM-sak 22/21, KR-sak 46/20

Arkivsak: 22/00592-2

Overordnede føringer - budsjettet 2023

Sammendrag

Kirkerådet skal vedta plan og budsjett for rettssubjektet i sitt møte i desember. Rådet inviteres i denne saken til å gi viktige signaler til sekretariatets arbeid gjennom å gi overordnede føringer for plan- og budsjettarbeidet.

Så langt i 2022 tyder den økonomiske situasjonen for rDnk at denne blir strammere både inneværende år og kommende. En rekordhøy pris- og lønnsstigning, samt høyere prognose på pensjonspremien i 2022 indikerer en merkostnad på i overkant av 50 mill. kroner.

For 2021 ble det budsjettet med et underskudd, og årsresultatet på minus 9 mill. kroner som kom til fratrukk fra egenkapitalen, ref KR 31/22. Egenkapitalen er ennå ikke på et nivå som anses tilfredsstillende, og det er fra sekretariatets side ønskelig å ha som utgangspunkt at budsjettet ikke skal bidra til å svekke egenkapitalen, men at budsjettet som legges fram for 2023 skal være i balanse.

Saksfremstillingen ser sammenhengen mellom årsrapport for Den norske kirke for 2021, samt vedtatte strategi for perioden 2022-2029. Kirkerådet har de siste årene vedtatt to satsinger og fem fokusområder på sitt møte i mai/juni. Satsinger er i sin natur flerårige, og bør ikke ha for korte horisonter for å lykkes. Det foreslås derfor i dette saksfremlegget å videreføre de to satsingene fra 2022, samt tre av fem fokusområder.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet ber sekretariatet fremlegge et budsjett for 2023 i balanse.
2. Kirkerådet ber om at satsingene fra 2022 videreføres og innarbeidet i budsjettet for 2023:
 - a) Diakoni
 - b) Bygge fellesskap for barn og unge
3. Kirkerådet ber om at tre av fokusområdene videreføres fra 2022:
 - a) Kunst og kultur
 - b) Kirken som organisasjon (herunder digitalisering og rekruttering)

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet vedtok i 2021 en ny overordnet strategi for trossamfunnet. Den er kortfattet og utformet slik at det skal være mulig for bispedømmer og menigheter å bruke den i sitt videre arbeid med å konkretisere tiltak for å nå mål. Strategien har en tidshorisont fram til 2030. Strategien beskriver hvordan Den norske kirke skal åpne rom for tro, være der livet leves og være mer for flere gjennom arbeid for den enkelte og samfunnet, og gjennom kirken som organisasjon. Den eksisterende visjonen *Mer himmel på jord* er videreført.

Kirkerådet inviteres her til å gi sine føringer til sekretariatet i arbeidet med plan og budsjett for 2023. Både plan og budsjett for 2023 legges fram for Kirkerådet i desember.

Denne saken ser sammenhengen mellom årsrapport for Den norske kirke for 2021, samt vedtatte strategi og Kirkerådets satsinger og fokusområder for 2023. Kirkerådet har de siste årene vedtatt to satsinger og fem fokusområder på sitt møte før sommeren. Vedtakene legger føringer for arbeidet med årsplan og budsjett for resten av året. Årsrapporten for 2021 behandles på samme Kirkerådsmøte som denne saken.

I KR-sak 51/21 Satsinger i budsjett 2022, gjorde Kirkerådet følgende vedtak:

Kirkerådet ber om at følgende satsinger og fokusområder blir innarbeidet i budsjett for 2022:

Satsinger:

- 1. Diakoni*
- 2. Bygge fellesskap for barn og unge*

Fokusområder:

- 1. Kunst og kultur*
- 2. Digital kirke*
- 3. Kirkelig gravferd*
- 4. Rekruttering*
- 5. Kirke i det flerkulturelle Norge*

Økonomiske rammer 2023

Statsbudsjettet for 2023 legges fram for Stortinget 6. oktober 2022, og vedtas i desember. Sekretariatet vil i sitt budsjettarbeid ta utgangspunkt i forslaget som fremmes for Stortinget. Samtidig vil de endelige rammene ikke være avklart før tett opp mot jul. Dersom stortingsbehandlingen medfører endringer i tilskuddet til Den norske kirke i etterkant av Kirkerådets behandling i desember, vil det blir fremmet en ny budsjettsak for rådet i januar. For alle praktiske formål utgjør statstilskuddet inntektene for Den norske kirke, og er dermed avgjørende for rettssubjektets økonomi.

Formålet med rammetilskuddet fra staten under kap 880, post 70, er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. I Prop 1 S (2021-2022) er det gitt følgende retningsgivende mål for anvendelsen av bevilgningen:

Den norske kirke skal være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke.

Tilskuddsbrevet for 2021 fra BFD inneholdt to retningsgivende punkter om hhv inkluderingsdugnaden og FNs bærekraftsmål. Tilskuddsbrevet fra departementet for 2022 inneholder ingen slike spesifikke føringer.

På Kirkemøtet til høsten orienteres det om budsjett for 2022, og Kirkemøtet gir de overordnede føringene for fordeling av budsjettet for 2023. Det vises her til KR-sak 44/22 på dette Kirkerådsmøte.

Den norske kirke har for 2022 et budsjett på 2 371 millioner kroner. Beløpet består i all vesentlighet av rammetilskudd fra staten, i tillegg til et mindre tilskudd til Svalbard kirke og tilskudd fra Opplysningsvesenets fond (OVF). I KR 111/21 Budsjett 2022 - rettssubjektet Den norske kirke, vedtok Kirkerådet følgende fordeling mellom de tre budsjettgruppene:

ÅR 2022 - FORDELING AV MIDLER			FORDELT
Bud.gruppe 1	Dnk drift		1 779 937
Bud.gruppe 2	Dnk tilskudd		546 398
Bud.gruppe 3	Tilskudd andre		45 154
Totalt tildelig og fordeling			2 371 489

Budsjettgruppe 1 gjelder midler til disposisjon for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Rammens størrelse fastsettes etter at man har trukket ut tilskudd under budsjettgruppene 2 og 3. Budsjettgruppe 2 gjelder tilskudd som skal videreformidles til menighetene for aktiviteter til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk, samt tilskudd til Nidaros og Oslo domkirker. Budsjettgruppe 3 gjelder tilskudd til internasjonale og økumeniske organisasjoner, samt andre institusjoner og kirkelige formål.

Budsjettforslaget som ble fremmet for Kirkerådet i desember var lagt med en balanse mellom kostnader og inntekter.

For 2023 forventes det strammere økonomiske rammer, både på grunn av økte pensjonskostnader og økninger i lønnskostnadene. Det er usikkert om Dnk får kompensert for hele lønns- og prisøkningen i 2023. Det er i tillegg usikkert hva som skjer med OVF-tilskuddet i 2023 (42 mill kroner for 2022). I utgangspunktet ser sekretariatet for seg at tilskuddet i sin helhet vil gå med til lønns- og prisjustering av de ulike postene i budsjettet. For å få rom til eventuelle nye satsinger må det derfor legges til grunn at det må skaffes handlingsrom for dette gjennom omposteringer i budsjettet, eller gjennom å bruke av egenkapitalen. Det sistnevnte frarådes da egenkapitalen ennå ikke er på et nivå som anses tilfredsstillende. Det er derfor ønskelig at budsjettet ikke skal bidra til å svekke egenkapitalen, men at budsjettet som legges fram skal være i balanse.

For 2023 forventes det kostnader til videre arbeid og utvikling av den kirkelige organiseringen. Dette kan dreie seg både om bistand inn i utredninger og analyser, bistand til leder- og kulturbygging mm. Fra sekretariatets side sees det også et økende behov for forskningsoppdrag, for å kunne ta mer faktabaserte beslutninger og tilpasninger i og av virksomheten. Det store digitaliseringsarbeidet som er startet opp må fortsette i 2023. Det arbeides bl a med mål om å etablere lokalt skrivebord sammen med fellesrådene. Dette er et viktig initiativ for å bedre informasjonssikkerheten, forenkle pålogging og lettere å kunne samhandle innad i kirken. Her vil Kirkerådet måtte bidra tungt inn på finansieringssiden. Sekretariatet kommer tilbake til Kirkerådet i mai med grunnlag og budsjettall for beslutning.

Forslag til satsings- og fokusområder i 2023

Kirkemøtet vedtok i november 2021 en ny strategi på overordnet nivå for perioden 2022-2029. Strategien skal sette retningen for hele Den norske kirkes virksomhet og har konsekvenser for prioriteringer lokalt, regionalt og nasjonalt. Den nye strategien erstattet visjonsdokumentet *Mer himmel på jord* som ble vedtatt av Kirkemøtet i oktober 2018 for perioden 2019-2021.

Strategi for Den norske kyrkja for 2022-2029	Kyrkja opnar rom for tru	Kyrkja er der livet vert levd	Kyrkja er meir for fleire
Kyrkja for den enkelte	Forkynner evangeliet til menneske gjennom heile livet	Styrker kyrkja som kulturarena og forvaltar av kulturarv for alle generasjonar	Gjev tilhøyrslse og skapar gode møteplassar og fellesskap fysisk og digitalt
Kyrkja i samfunnet	Fremjar vendlar som utfordrar og som bygger eit godt samfunn for alle	Bidreg til å verkeleggjere berekraftsmåla – lokalt, nasjonalt og globalt	Motverkar utanforskap og utforskar nye måtar å vere kyrkje på
Kyrkja som organisasjon	Styrker gjennom si organisering si levande og nærmerande folkekyrkje	Samhandlar med organisasjonslivet, andre trus- og kyrkesamfunn, offentlege, private og ideelle aktørar	Skapar ein mangfaldig, rekrutterende og inkluderande arbeidsplass og frivilligarena

Strategien tar utgangspunkt i tre hovedmål som hver inneholder tre strategiske grep. I arbeidet med ny strategi kom man frem til at det var lite tjenlig i et strategidokument å operere med nasjonale satsingsområder. Det ble også fremholdt at noen av disse er aktiviteter som kirken uansett må gjennomføre som f.eks. dåp, gravferd osv.

For utfyllende informasjon vises det saksdokumentet knyttet til KM-sak 22/21.

Satsinger

De siste årene har Dnk årlig hatt to satsingsområder. For 2020 og 2021 var dette *digital kirke* og *dåp*. Inneværende år er satsingsområdene diakoni og å bygge fellesskap for barn og unge.

Satsinger	År 2020	År 2021	År 2022
Nr 1	Dåp	Dåp	Bygge fellesskap f barn og unge
Nr 2	Kirken på nett	Digital kirke	Diakoni

For 2023 foreslås det å videreføre satsingene fra 2022 innenfor rammene av den nye strategien: *Diakoni* og *Bygge fellesskap for barn og unge*. Med bakgrunn i erfaringene trukket gjennom det siste året i pandemi, samt tilbakemeldingene fra bispedømmene, sees det er stort behov for holde på disse to områdene. Satsingene er i sin natur flerårige, og det bør ikke has for korte horisonter for å lykkes. Satsingene bør stå fast over minst tre år. Dette er nødvendig for å kunne utvikle og foredle gode initiativ.

Strategi for Den norske kyrkja for 2022-2029	Kyrkja er meir for fleire
Kyrkja for den enkelte	Gjev tilhøyrslse og skapar gode møteplassar og fellesskap fysisk og digitalt
Kyrkja i samfunnet	Motverkar utanforskap og utforskar nye måtar å vere kyrkje på

Begge de to satsingene gjenfinnes i strategien, kanskje mest under:

Kyrkja for den enkelte/Kyrkja er meir for fleire: *Gjev tilhøyrslse og skapar gode møteplassar og fellesskap fysisk og digitalt.*

Kyrkja i samfunnet/Kyrkja er meir for fleire: *Motverkar utanforskap og utforskar nye måtar å vere kyrkje på.*

Kyrkja i samfunnet/ Kyrkja er der livet vert levd: *Bidreg til å verkeleggjere berekraftsmåla – lokalt, nasjonalt og globalt.*

Fokusområder

For 2022 har Kirkerådet vedtatt fem fokusområder; 1) kunst og kultur, 2) digital kirke, 3) kirkelig gravferd, 4) rekruttering og 5) kirke i det flerkulturelle samfunn.

Fokusområdene er definert som litt «mindre satsinger» og kan over tid utvikles til større satsinger. Kirkerådet og bispedømmerådene er de primære aktørene for å nå målene.

Fokusområder	År 2020	År 2021	År 2022
Nr 1	Rekruttering	Rekruttering	Kunst og kultur
Nr 2	Diakoni	Diakoni	Digital kirke
Nr 3	Frivillighet	Frivillighet	Kirkelig gravferd
Nr 4	Kirken i det flerkult. samf	Kirken i det flerkult. samf	Rekruttering
Nr 5	Kirke/skole	Kirkelig gravferd	Kirke i det flerkult.samf

For 2023 foreslås det endringer i fokusområdene. Den vedtatte strategien har et eget område «*Kirken som organisasjon*» der organisering og rekruttering hører med. Arbeidet med digitalisering handler også om å forbedre kirken som organisasjon. Etter et prinsippvedtak om kirkelig organisering i 2022 vil det komme en periode med intensivt arbeid for å lande saken i 2023 og å implementere ny organisering. Dette vil måtte prioriteres blant Kirkerådets mange oppgaver dersom vi skal lykkes med arbeidet.

Det foreslås derfor å etablere en ny overskrift/kategori: *Kirken som organisasjon*. I denne kategorien samles de områdene der Kirkerådet og bispedømmene, som organisasjon, må ha et spesielt fokus kommende periode. Punktet foreslås å inneholde både *digitalisering* (*Digital kirke*) og *rekruttering*. Kirkerådet har tidligere vedtatt en digitaliseringsstrategi, og det gjenstår et stort arbeid for å styrke Den norske kirkes digitale modenhet og for å gi bedre digitale tjenester til kirkens medlemmer. Videre vurderes *rekruttering* som fortsatt kritisk for å utføre Den norske kirkes oppdrag om å være en landsdekkende folkekirke. Nærmere 10 % av prestestillinger i Den norske kirke står fortsatt ledige, og det er rekrutteringsutfordringer også i andre stillinger i kirken.

Det foreslås videre å ta ut *kirkelig gravferd* og *kirke i det flerkulturelle samfunn*. *Kirkelig gravferd* har vært fokusområde i 2020 og i 2021. Som del av arbeidet er det igangsatt forskning på samspillet mellom begravelserbyrå, pårørende og kirke, og det er gitt tilskudd til en artikkelsamling om kirkelig gravferd. Begge disse arbeidene ferdigstilles i slutten av 2022. Videre er det gjennomført en medlemsundersøkelse knyttet til kirkelig gravferd, og det vil bli utviklet et kurs om kirkelig gravferd til bruk på prostnivå. Alt i alt betyr dette at man i 2023 vil ha en rekke ressurser for faglig refleksjon som kan tas i bruk på bispedømmenivå og i lokalkirken. Dette taler for at det ikke er nødvendig med prioritering av *Kirkelig gravferd* i Kirkerådets budsjett og plan for 2023. På bakgrunn av dette foreslås det at kirkelig gravferd avsluttes som fokusområde fra Kirkerådets side etter 2022.

Kirke i det flerkulturelle samfunn har vært fokusområde i årene 2020-2022. I denne perioden er det gjort et omfattende arbeid knyttet til blant annet kristne migranter, med Kirkerådsvedtak om kjennetegn for Den norske kirke i januar 2021 og påfølgende handlingsplan i mars 2021. Handlingsplanen er i god rute, og etter tre år er det som hovedregel naturlig å bytte ut et fokusområde. På bakgrunn av dette foreslås det at *kirke i det flerkulturelle samfunn* avsluttes som fokusområde fra Kirkerådets side etter 2022.

Kunst og kultur kom inn som fokusområde i fjor og foreslås opprettholdt. Følgende to fokusområder foreslås dermed for 2023: *Kunst og kultur* og *Kirken som organisasjon*.

Økonomiske/administrative konsekvenser

På bakgrunn av vedtak i denne saken, vil sekretariatet arbeide videre med plan og budsjett for 2023. Saken fremmes for behandling i Kirkerådets møte i desember.